

St. prp. nr. 77. (1971—72)

Om samtykke til ratifikasjon av en avtale mellom Norge og Zambia, undertegnet 14. juli 1971, om unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt, med tilhørende protokoll.

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 21. januar 1972,
godkjent ved kongelig resolusjon samme dag.*

(Foredratt av statsråd Olav Gjærevoll.)

Sammendrag:

Skatteavtalen av 2. mai 1951 mellom Norge og Storbritannia, ble ved noteveksling av 12. og 24. oktober 1961 utvidet til å omfatte den daværende Føderasjon Rhodesia og Nyasaland.

Føderasjonen ble senere oppløst, men skatteavtalen ble fortsatt gjort gjeldende for Nord-Rhodesia, det nåværende Zambia.

Etter initiativ fra Zambia ble det i 1970 ført forhandlinger om inngåelse av en ny skatteavtale. Det ble oppnådd enighet om en slik avtale, som ble undertegnet den 14. juli 1971.

Avtalen følger i store trekk det samme mønster som de øvrige skatteavtaler som Norge har inngått i de senere år.

Ved noteveksling av 12. og 24. oktober 1961 ble Overenskomst til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til inntektsskatt av 2. mai 1951 mellom Norge og Storbritannia utvidet til å omfatte den daværende Føderasjon Rhodesia og Nasaland. Ved en ny noteveksling av 13. og 16. desember 1963 ble denne utvidelse ansett for å ha samme gyldighet i forhold til bl. a. Nord-Rhodesia, idet den tidligere føderasjon i mellomtiden var blitt oppløst. Nord-Rhodesia ble senere selvstendig. Den nye stat er Zambia.

Ved note av 12. september 1969 fra Zambia's utenriksministerium til det norske konsulat i Lusaka ble det anmodet om forhandlinger med Norge om inngåelse av en ny skatteavtale til avløsning av den norsk-britiske skatteavtale av 2. mai 1951. Forhand-

lingene om en slik ny avtale ble deretter ført i Lusaka i tiden 4. til 9. mai 1970. Den norske forhandlingsdelegasjon, som var oppnevnt av Utenriksdepartementet, besto av ekspedisjonssjef A. Scheel (formann) og byråsjef Steiner A. Hanson, begge Finansdepartementet.

Det ble oppnådd enighet om utkast til ny skatteavtale med tilhørende protokoll. Det ble senere ved korrespondanse mellom partene foretatt enkelte mindre endringer i utkastet. Det er forutsatt i artikkel XXIX at skatteavtalen første gang skal få virkning for det inntektsår som i Norge begynte 1. januar og i Zambia 1. april 1970.

Avtalen har i store trekk som mønster lignede avtaler som Norge tidligere har inngått med andre land og som i de senere år har vært bygget på det mønster som er utarbeidet av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD). Skatteavtaler med utviklingsland inneholder imidlertid i alminnelighet visse avvikelser fra OECD-mønsteret, som i det vesentlige går ut på at den stat hvor de forskjellige inntekter skriver seg fra («kildestaten») blir tillagt en større beskatningsrett. Den nye skatteavtalen er utarbeidet i overensstemmelse med denne praksis.

Avtalen med tilhørende protokoll ble undertegnet i Oslo den 14. juli 1971. Undertegningen ble på Norges vegne foretatt av utenriksminister Andreas Cappelen.

Avtalen og protokollen er utferdiget på engelsk; den engelske originaltekst med over-

Om samtykke til ratifikasjon av overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Zambia til unngåelse av dobbeltbeskatning og forbygging av skattunndragelse med hensyn til skatter av inntekt.

settelse til norsk følger som trykt vedlegg til denne proposisjon.

Avtalen er inndelt i 30 artikler.

Artiklene I og II inneholder bestemmelser om avtalens saklige anvendelsesområde.

Avtalen gjelder personer som er bosatt i enten den ene av statene eller i begge stater.

I likhet med den norsk-britiske skatteavtale gjelder den nye avtale bare direkte skatter av inntekt, idet formuesskatt ikke utskrives i Zambia.

Artiklene III, IV og V inneholder definisjoner av forskjellige ord og uttrykk som er benyttet i avtalen.

Det følger av artikkel III, pkt. 1 (b), at avtalen ikke skal få anvendelse for Svalbard, Jan Mayen og de norske besittelser utenfor Europa. Etter artikkel XXVIII vil imidlertid avtalen ved noteveksling kunne utvides til også å omfatte ett eller flere av disse områder.

Etter vedtagelsen av den norske lovgivning om kontinentalsokkelen inneholder skatteavtaler som Norge har inngått med andre stater i alminnelighet bestemmelser om at «Norge» også omfatter den norske del av kontinentalsokkelen. Dette gjelder også det foreliggende avtaleutkast.

De øvrige definisjoner i artikkel III følger stort sett OECD-mønsteret. De avvikelser som forekommer er i det vesentlige av redaksjonell karakter.

Artikkel IV inneholder regler om uttrykket «skattemessig bopel» og om hvorledes det skal forholdes når en fysisk eller juridisk person etter intern lovgivning i de to land anses for å være bosatt (hjemmehørende) både i Norge og i Zambia.

Artikkel V inneholder definisjon av uttrykket «fast driftssted». Denne definisjon er viktig fordi den danner rammen for skattlegging av forretningsinntekter i henhold til reglene i artikkel VII, som en person bosatt i den ene stat oppebærer ved virksomhet i den annen stat. Bestemmelsene følger med enkelte avvik de tilsvarende regler i OECD-mønsteret.

Artiklene VI—XXI inneholder bestemmelser som har til formål å hindre dobbeltbeskatning av inntekt, dvs. at en skattyter blir skattlagt i begge stater av samme inntekt. Disse bestemmelser inneholder detaljerte regler om de forskjellige inntektsarter som blir avgjørende for om beskatningsretten skal tilfalle den stat hvor den skattepliktige er bosatt eller den av statene hvor vedkommende inntekt har sin kilde.

Artikkel VI fastsetter at inntekt av fast eiendom kan skattlegges i den stat hvor eiendommen ligger (kildestaten) overensstemmende med OECD's mønsterartikkel. Av hensyn til de norske regler i landskattelovens § 45 (byskattelovens § 39), begges 5. ledd, om at personer bosatt i utlandet bare kan kreve et begrenset fradrag for gjeldsrenter, er det i artikkelens punkt 4 fastsatt at slikt fradrag kan kreves på de samme vilkår som gjelder for personer bosatt i den stat hvor den faste eiendom ligger.

Artikkel VII gir regler om skattlegging av inntekt ved forretningsvirksomhet, som et foretagende hjemmehørende i den ene stat utøver i den annen stat. Slik virksomhet kan bare inntektsbeskattes i den sistnevnte stat hvis den utøves gjennom et fast driftssted der. Artikkelen inneholder videre hovedprinsippene for selve ansettelsen av inntekt som skriver seg fra det faste driftssted.

Artikkel VIII gir regler om skattlegging av fortjeneste ved internasjonal skipsfarts- og luftfartsvirksomhet. Overensstemmende med hovedregelen i OECD's mønsteravtale, er beskatningsretten tillagt den stat hvor foretagendets virkelige ledelse har sitt sete. I protokollens avsnitt I er det fastsatt at bestemmelsen er slik å forstå at fortjeneste som tilfaller SAS bare kan skattlegges i Norge i den utstrekning fortjenesten tilfaller den norske interessent (Det Norske Luftfartselskap A/S) i forhold til dennes andel i konsortiet.

Artikkel IX omhandler foretagender som har fast tilknytning til hverandre og er fullt ut avfattet etter OECD's mønster. Bestemmelsen gjelder assosierte selskaper, dvs. moderselskaper og datterselskaper samt selskaper under felles kontroll og ledelse. Den går ut på at ligningsmyndighetene i de to stater kan ta opp til behandling spørsmål om revisjon av regnskapene, hvis disse på grunn av uvanlige forretningsvilkår ikke viser den faktiske skattbare fortjeneste som skriver seg fra den enkelte stat.

Artikkel X gjelder beskatningen av dividender. Disse inntekter kan skattlegges både i den stat hvor aksjonæren er bosatt og i den stat hvor det utdelende selskap er hjemmehørende (kildestaten). Noe avvikende fra OECD-mønsteret er det i punkt 2 fastsatt at kildeskatten i begge stater kan oppkreves med inntil 15 prosent av dividendenes bruttobeløp. Da norske selskaper ved de nye sær-

Om samtykke til ratifikasjons av overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Zambia til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skattuandragelse med hensyn til skatter av inntekt.

regler som er fastsatt ved lov nr. 71 av 19. juni 1969 har rett til å kreve fradrag ved statsskatteligningen for dividender som utdeles, er det også i Norges interesse at utenlandske aksjonærer i slike selskaper kan pålegges en kildeskatt som er høyere enn den prosentsats på 5 som OECD's mønsterartikkel gir anvisning på. I henhold til § 3 i loven av 19. juni 1969 regnes dividender ved statsskatteligningen som skattbar inntekt, uansett om aksjonæren er en fysisk eller juridisk person. Det følger imidlertid av bestemmelsene i landskattelovens § 17 (byskattelovens § 12), begges 1. ledd, at aksjonærer som er bosatt (hjemmehørende) i Norge, er fritatt for å svare andre inntektsskatter (kommuneskatt, fellesskatt og særskatt til utviklingshjelp) av dividender som de mottar fra norske selskaper. Denne regel er ved bestemmelsen i artikkel X, punkt 3, utvidet til å omfatte dividender som utdeles av selskaper i Zambia til aksjonærer bosatt (hjemmehørende) i Norge. Det forutsettes at ividendene etter zambiansk lovgivning ikke kan fratrekkes ved fastsettelsen av selskapets skattbare inntekt. De øvrige bestemmelser i artikkel X er stort sett avfattet etter mønster av OECD-avtalen.

Også renter kan etter artikkel XI i avtaleutkastet skattlegges både i den stat hvor mottageren av slike inntekter er bosatt og i den stat hvor den som foretar rentebetalingen er hjemmehørende (kildestaten). Også denne bestemmelse svarer til OECD's mønsterartikkel. Dette gjelder også regelen i artikkel XI, punkt 2, om at den skatt som pålegges i kildestaten ikke må overstige 10 prosent av rentenes bruttobeløp. Punkt 3 inneholder imidlertid en særregel om fritagelse for skatt av renter i kildestaten når rentene utbetales til regjeringen eller annen forvaltningsmyndighet i den annen stat.

I motsetning til OECD's mønsterartikkel, inneholder artikkel XII i avtaleutkastet bestemmelser om at også royalties kan skattlegges både i den stat hvor mottageren av slike inntekter er bosatt og i den stat hvor den som utreder royalties er hjemmehørende (kildestaten). I kildestaten må den skattesats som anvendes ikke overstige 15 prosent av royalty'ens bruttobeløp. Lignende regel er også tatt med i flere andre skatteavtaler som Norge har inngått i den senere tid.

Det er ingen regler i norsk skattelovgivning om kildebeskatning av renter og royalties som utbetales fra Norge til en mottager i utlandet. Artiklene XI og XII, begges punkt 2, er derfor for tiden ensidig i Zambias interesse.

Den dobbeltbeskatning som fremkommer ved at dividender, renter og royalties etter

skatteavtalen kan skattlegges i begge stater, unngås etter nærmere fastsatte regler i artikkel XXIII ved at den stat hvor den som mottar slike inntekter er bosatt, skal gi fradrag i sine skatter for den kildeskatt som oppkreves i det annet land.

Artikkel XIII har regler om beskatning av formuesgevinst. På samme måte som nevnt i forbindelse med artikkel VIII om luftfartsinntekter, er det i protokollens avsnitt I fastsatt særregler om formuesgevinst som oppbæres av SAS. Bestemmelsen i artikkel XIII, punkt 3, er slik å forstå at gevinst som tilfaller SAS bare kan skattlegges i Norge i den utstrekning gevinsten tilkommer den norske interessent (Det Norske Luftfartsselskap A/S) i forhold til dennes andel i konsortiet.

Bestemmelsen i artikkel XIV gjelder inntekt ved fri yrkesutøvelse. Den stat hvor vedkommende frie yrkesutøver er bosatt har retten til å skattlegge inntekt av slik virksomhet medmindre han også driver slik virksomhet i den annen stat gjennom en fast forretningsinnretning der. I så fall kan den del av inntekten som kan henføres til en slik forretningsinnretning, skattlegges i den sistnevnte stat.

Reglene i artikkel XV gjelder beskatningen av lønnsarbeid. Beskatningsretten tilkommer her den stat hvor lønsmottageren er bosatt, medmindre arbeidet er utført i den annen stat. I så fall har denne stat beskatningsretten, jfr. punkt 1. Reglene i punkt 2 inneholder en avvikelse fra hovedregelen på nærmere fastsatte betingelser. Den beskatningsrett som her er tillagt bostedsstaten gjelder under kortvarige opphold i den annen stat når arbeidet blir utført der. Oppholdet må ikke overstige 183 dager i løpet av angjeldende inntektsår. I denne forbindelse er det i protokollens avsnitt II, punkt 1, tatt inn en regel som ikke innebærer noen realitetsendring. Den tar sikte på å klargjøre at en lønsmottager som oppholder seg i lengre tid i den stat hvor arbeidet utføres enn 183 dager i løpet av vedkommende inntektsår, er pliktig å svare skatt av lønn oppbåret i denne stat fra oppholdets begynnelse («ex tunc»).

I artikkel XV, punkt 3, er det fastsatt at godtgjørelse for lønnsarbeid utført ombord i skip eller luftfartøy, kan skattlegges i den stat hvor den virkelige ledelse for foretaket har sitt sete. Også i denne forbindelse har man ansett det for nødvendig med en særregel for flymannskaper i tjeneste i SAS. Det er derfor fastsatt i protokollens avsnitt II, punkt 2, at en person bo-

Om samtykke til ratifikasjons av overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Zambia til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skattunndragelse med hensyn til skatter av inntekt.

satt i Norge som får lønn for arbeid utført ombord i fly som drives av SAS bare skal kunne skattlegges i Norge.

Retten til beskatning av styregodtgjørelse i artikkel XVI er tillagt den stat hvor det selskap er hjemmehørende som utreder styregodtgjørelsen.

Videre er det i artikkel XVII om opp-tredende kunstnere og profesjonelle idrettsmenn fastsatt at inntekter som slike personer oppbeholder kan skattlegges i den stat hvor virksomheten utøves. Denne bestemmelse gjelder uansett hva som ellers er fastsatt i skatteavtalen om frie yrkesutøvere eller lønsmottagere.

Artikkel XVIII omhandler private pensjoner og annen lignende godtgjørelse for tidligere lønnsarbeid og tillegger beskatningsretten med hensyn til slike ytelser i den stat hvor pensjonisten er bosatt.

Ifølge artikkel XIX om lønn og pensjon vedrørende offentlig tjeneste er beskatningsretten tillagt den stat som utreder slik godtgjørelse. Særregelen gjelder ikke lønn og pensjon som utredes av en av statene i forbindelse med utøvelse av forretningsvirksomhet.

Artikkel XX gjelder beskatningen av forskere, studenter og forretningslæringer som er bosatt i en av statene og oppholder seg midlertidig i den annen stat. Bestemmelsen avviker fra OECD-mønsteret ved at skattefriheten i den stat hvor utdannelsen foregår, er utvidet til å omfatte godtgjørelse for arbeid utført i denne stat, forutsatt at arbeidet har sammenheng med studiene eller opplæringen eller er nødvendig for de nevnte personers underhold.

Artikkel XXI gjelder beskatning av inntekter som ikke er uttrykkelig omhandlet i de foregående artikler. Slike inntekter kan bare skattlegges i den stat hvor mottageren er bosatt.

Artikkel XXII omhandler personlige fradrag m. v. ved skatteligningen. Det fremgår av bestemmelsen at fysiske personer bosatt i den ene av statene har krav på de samme personlige fradrag, fritagelser og skattenedsettelse som tilkommer borgere av den annen stat når disse er bosatt utenfor denne stats grenser.

Artikkel XXIII gjelder fremgangsmåten ved unngåelse av dobbeltbeskatning. Mens Zambia anvender den såkalte «credit»-metode, jfr. artikkelens punkt 1, er det fastsatt i punkt 2 at

Norge skal anvende fordelingsystemet. Dette innebærer at inntekter som Zambia etter overenskomsten har rett til å skattlegge, skal holdes utenfor ved beskatningen av personer bosatt i Norge. Det kan dog bestemmes at det ved skatteberegningen skal anvendes den samme skattesats som om vedkommende inntekt ikke hadde vært unntatt, jfr. punkt 2, bokstav (a), siste setning.

Det gjelder en unntagelse fra fordelings-systemet for dividender, renter og royalties. Disse inntekter kan etter artiklene X, XI og XII skattlegges i begge stater — både i den stat hvor den som oppbeholder inntektene er bosatt og i den stat hvor disse inntekter skrives seg fra (kildestaten). I siste tilfelle er skatten begrenset til bestemte satser. Dobbelbeskatning unngås ved at det i henhold til regelen i artikkelens punkt 2, bokstav (b), blir gitt et nærmere bestemt fradrag i norsk skatt som blir utlignet for den kildeskatt på henholdsvis 15, 10 og 15 prosent som pålegges de samme inntekter i Zambia.

Artikkel XXIII inneholder en særregel i punkt 3. Zambiansk skattelovgivning inneholder bestemmelser (the Pioneer Industries (Relief from Income Tax) Act, 1965) som medfører skattefritagelse eller skattelettelse for et begrenset tidsrom med sikte på å stimulere utbygging av bestemte industrigrener m. v. Disse lovbestemmelser ville ikke nå sitt mål hvis de førte til en tilsvarende høyere beskatning i utlandet — hvor det foretagende er hjemmehørende som måtte ha investert kapital i slik industrivirksomhet i Zambia. Regelen i artikkelens punkt 3 innebærer imidlertid at Norge skal gi fradrag, eventuelt holde utenfor beskatningen, inntekter som Zambia har rett til å skattlegge, dersom Zambia unnlater helt eller delvis å benytte seg av denne adgang i henhold til den nevnte lov.

Artiklene XXIV—XXVIII inneholder enkelte særlige bestemmelser.

Dette gjelder regler om ikke-diskriminering (artikkel XXIV), fremgangsmåten ved inngåelse av gjensidige avtaler (artikkel XXV), utveksling av opplysninger (artikkel XXVI), diplomatiske og konsulære tjenestemenn (artikkel XXVII) og territorial utvidelse (artikkel XXVIII).

Artiklene XXIX og XXX inneholder sluttbestemmelsene.

I henhold til artikkel XXIX skal avtalen ratifiseres. Den trer i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene og skal første gang få virkning for det inntektsår som begynte 1. januar 1970 i Norge og 1. april 1970 i Zambia.

Om samtykke til ratifikasjon av overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Zambia til unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skattunndragelse med hensyn til skatter av inntekt.

Det følger av artikkel XXX at avtalen først kan oppsies etter utløpet av en periode på fem år regnet fra tidspunktet for ikraft-tredelsen.

Spørsmålet om ratifikasjon av avtalen med tilhørende protokoll er blitt forelagt for Finansdepartementet, som har anbefalt at ratifikasjon finner sted.

Utenriksdepartementet slutter seg til Finansdepartementets standpunkt.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av en avtale mellom Norge og Zambia, undertegnet 14. juli 1971, om unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt, med tilhørende protokoll.

Vi **OLAV**, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å fatte vedtak om samtykke til ratifikasjon av en avtale mellom Norge og Zambia, undertegnet 14. juli 1971, om unngåelse av dobbeltbeskatning og forebyggelse av skatteunndragelse med hensyn til skatter av inntekt, med tilhørende protokoll.

Tilråding fra Utenriksdepartementet ligger ved i avtrykk.

Gitt på Oslo slott 21. januar 1972.

Under Vår hånd og rikets segl

OLAV
(L. S.)

Trygve Bratteli

Finn Midtskaug